

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પી. પી. અબ્દુલ્લા અને અન્ય

વિરુદ્ધ

સક્ષમ સત્તાઅધીકારી અને અન્ય

૧૪ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તીશ્રી એસ.બી. સિન્હા અને ન્યાયમૂર્તીશ્રી માર્કેડેય કાટજુ]

દાણચોરી કરનારાઓ અને વિદેશી વિનિમય હેરફેર કરનારાઓ (મિલકત જમી) અધિનિયમ, ૧૯૭૬- પેટા કલમ ૬ (૧) અને ૭ (૧)-નોટિસ અને પરિણામે મિલકતની જમી- વૈધતા જમી ગેરકાયદેસર હતી-કારણ કે જમ કરવા માંગવામાં આવેલી મિલકત અને કથિત ગેરકાયદેસર રીતે મેળવેલા નાણાં વચ્ચે આવી કડી અથવા જોડાણ સ્થાપિત કરવા માટે સત્તામંડળ દ્વારા લેખિતમાં કંઈપણ નોંધવામાં આવ્યું નથી.

કાયદાનું અર્થઘટન-જમીની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન-હાથ ધરવામાં આવ્યું:જમીનો આદેશ કડક હોવાથી, તેની જોગવાઈઓનો કડક અર્થ કાઢવો પડશે અને કાયદાનું કડક પાલન કરવું પડશે.

દાણચોરો અને વિદેશી હંડિયામણની હેરફેર કરનારા(સંપત્તિ જમી) અધિનિયમ, ૧૯૭૬ની કલમ ૬ (૧) હેઠળ અપીલકર્તા સામે તેમની મિલકત જપ્ત કરવા માટે નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી, જેમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે તેમના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી મિલકતો અને તેના પર બાંધવામાં આવેલી ઇમારત કાયદાની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરે છે. પરિણામે, સંબંધિત સત્તાવાળાએ ભારત સરકારને મિલકત જપ્ત કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો. અપીલીય સત્તાવાળાએ સંબંધિત સત્તામંડળના આદેશને સમર્થન આપ્યું હતું.અપીલકર્તાએ અપીલ સત્તામંડળના આદેશોને પડકાર્યો હતો, જેને હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને જણાવ્યું હતું કે જમીના આદેશો જાળવી શકાતા નથી.સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા તેની સામે કરવામાં આવેલી અપીલને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે મંજૂરી આપી હતી.એટલે વર્તમાન અપીલ.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠૈરવ્યુ૧. દાણચોરો અને વિદેશી હંડિયામણની હેરફેર કરનારા(સંપત્તિ જમી અધિનિયમ, ૧૯૭૬) ની કલમ ૬ (૧) માં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે સક્ષમ અધિકારી ધ્વારા વિશ્વાસ કરવાનું કારણ લેખિતમાં નોંધવું આવશ્યક છે.પ્રતિ-સોગંદનામામાં એવું પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે કલમ ૬ (૧) હેઠળ નોટિસમાં કારણો લેખિતમાં નોંધવામાં આવ્યા હતા.આ પૂરતું નથી.જ્યારે પણ કાયદામાં લેખિતમાં કારણો નોંધવાની જરૂર હોય ત્યારે પ્રતિવાદીઓ પર અદાલત સમક્ષ ઉપરોક્ત કારણો રજૂ કરવાની ફરજ છે જેથી તેઓ સુસંગત છે કે નહીં તે ચકાસવા માટે તેની તપાસ કરી શકાય.આ કાં તો પ્રતિ-સોગંદનામા સાથે કારણોની નકલ જોડીને અથવા પ્રતિ-સોગંદનામામાં ક્યાંક કારણોને ટાંકીને કરી શકાય છે.વૈકલ્પિક રીતે, જો નોટિસમાં જ માન્યતાનું કારણ હોય, તો તે નોટિસ પ્રતિ-સોગંદનામા સાથે જોડી શકાય છે અથવા તેમાં ટાંકવામાં આવી શકે છે.કલમ ૬ (૧) હેઠળની નોટિસમાં એવો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો નથી કે જમ્ કરવા માંગવામાં આવેલી મિલકત અને અપીલકર્તાના કથિત ગેરકાયદેસર રીતે મેળવેલા નાણાં વચ્ચે આવી કોઈ કડી અથવા જોડાણ છે.આ નોટિસને ગેરકાયદેસર ગણવી જોઈએ.પરિણામે ઉપરોક્ત નોટિસના અનુસરણમાં પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને અમાન્ય જાહેર કરવામાં આવે છે.(૯૮૬-સી-ઈ; ૯૮૬જી- એચ; ૯૮૭-એ- બી)

ફાતિમા મોહમ્મદ.અમીના (મૃત) દ્વારા એલ. આર. વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય, (૨૦૦૩) ૭ એસ.સી.સી ૪૩૬ પર આધાર રાખ્યો હતો.

૨. જમીનો આદેશ એ ખૂબ જ કડક આદેશ છે અને તેથી જમી માટેની જોગવાઈનો કડક અર્થ કાઢવો પડે છે, અને કાયદાનું કડક પાલન કરવું જોઈએ, અન્યથા આદેશ ગેરકાયદેસર બની જાય છે.વર્તમાન કેસમાં નોટિસની સામગ્રી, જો અંકિત મૂલ્ય પર લેવામાં આવે તો પણ, અપીલકર્તા સામે લાદવામાં આવેલી કાર્યવાહીની બાંધધરી આપતા કોઈ પૂરતા કારણને જાહેર કરતી નથી કારણ કે, અધિનિયમ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટેની પૂર્વવર્તી શરત અસ્તિત્વમાં નહોતી.[૯૮૬-ઈ-જી]

ફોજદારી અપીલેટ અધિકારક્ષેત્ર ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૩૧૮/૨૦૦૬

કેરળ હાઈકોર્ટના એર્નાકુલમ ખાતેના તારીખ ૩૧/૦૧/૨૦૦૬ ના રોજના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશમાંથી. ડબલ્યુ. એ. નં. ૧૫૪૧/૨૦૦૫ માં.

અપીલકર્તા માટે સી. કે. સાસી.

સામાવાળાઓ માટે મોહન પરાસરન, એ. એસ. જી., બી. બી. આહુજા,
સહદેવ સિંહ, ટી. એ. ખાન અને બી. વી. બલરામ દાસ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિશ્રી માર્કન્ડેય કાટજી દ્વારા આપવામાં આવ્યો
હતો

, જે. લીવ મંજૂર.

આ અપીલ કેરળ હાઈકોર્ટના તારીખ ૩૧.૧.૨૦૦૬ ના રોજ W. A.
No.૧૫૪૧ના ૨૦૦૫માં આપેલા વાંધાજનક ચુકાદા સામે દાખલ કરવામાં
આવી છે.

પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલશ્રીઓને સાંભળ્યા અને રેકૉર્ડનો અભ્યાસ
કર્યો.

કેસની હકીકતો એ છે કે અપીલકર્તાને કર્ટમ્સ એક્ટ, ૧૯૬૨ હેઠળ તેની
પાસેથી વિદેશી સોનાના ૭૦૦ બિસ્કિટ બાર જપ્ત કરવાના કેસમાં દોષિત
ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. અપીલકર્તા દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી કેટલીક મિલકતો
અને તેના પર બાંધવામાં આવેલી ઈમારત દાણચોરો અને વિદેશી ટૂંડિયામણની

હેરફેર કરનારા (સંપત્તિ જમી) અધિનિયમ, ૧૯૭૬ (ત્યારબાદ "અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરે છે એવો આક્ષેપ કર્યો હતો. મિલકત જમ કરવાની કાર્યવાહીમાં ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૬ (૧) હેઠળ અપીલકર્તાને આંક પી૧ નોટિસ આપવામાં આવી હતી.કાર્યવાહી સંબંધિત સત્તાવાળાના આંક પી ૫ આદેશમાં પરાકાષ્ટાએ પહોંચી હતી, જેમાં તેમને જાણવા મળ્યું હતું કે અપીલકર્તા પૂરતા પ્રમાણમાં સાબિત કરી શક્યો નથી કે નોટિસમાં ઉલ્લેખિત મિલકત તેની ગેરકાયદેસર રીતે હસ્તગત કરેલી મિલકત નથી.એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે અપીલકર્તા આ મિલકત અને તેના પરની ઈમારત કે જેનું મૂલ્ય રૂ.૮૬નુસાર, સત્તામંડળે કાયદાની કલમ ૭ (૧) હેઠળની સત્તાઓના આધારે ભારત સરકારને તમામ બોજોથી મુક્ત મિલકત જમ કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો.અપીલ અધિકારી સમક્ષ અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દેવામાં આવી હતી, જેમાં આંક ૬ દ્વારા અધિકારીના આદેશને સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.અપીલકર્તાએ .ઓ. પી. ૨૭૪૮૮/૨૦૦૦ માં આંક પી૫ અને પી૬ ના આદેશોને પડકાર્યા હતા, જેને હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ફાતિમા મોહમ્મદ અમીના (મૃત) એલ.આર. દ્વારા વિ.યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય ૭ એસ.સી.સી. ૪૩૬ માં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખીને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. અન્ય(૨૦૦૩) અને એવું ઠરાવ્યું હતું કે જમ કરવા માંગવામાં આવેલી મિલકત અને કાયદા હેઠળ અટકાયત કરાયેલા ગેરકાયદેસર રીતે મેળવેલા નાણાં વચ્ચે

કોઈ જોડાણ અથવા સાંઠગાંઠ હોવાના કોઈ આરોપ નથી, તેથી જમીના આદેશો જાળવી શકાયા નથી.

વિદ્વાન સિંગલ જજના ઉપરોક્ત ચુકાદા સામે સક્ષમ સત્તાધિકારી અને ભારત સંઘે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી, જેને વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, તેથી આ અપીલ કરવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે કાયદાની કલમ ૬ (૧) તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું છે જે જણાવે છે:

" જે વ્યક્તિને આ કાયદો લાગુ પડે છે તે વ્યક્તિ દ્વારા તેની પોતાની અથવા તેના વતી અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા રાખવામાં આવેલી મિલકતોના મૂલ્યને ધ્યાનમાં રાખીને, તેની આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો, કમાણી અથવા મિલકતો અને કલમ ૧૮ હેઠળ લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીના પરિણામે સત્તાધિકારીને ઉપલબ્ધ અન્ય કોઈ માહિતી અથવા સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને, સક્ષમ અધિકારી પાસે એવું માનવાનું કારણ હોય કે (આવા વિશ્વાસ માટેના કારણો લેખિતમાં નોંધવાના રહેશે.) કે આવી તમામ અથવા કોઈપણ મિલકતો ગેરકાયદેસર રીતે હસ્તગત કરેલી

સંપત્તિ છે, તો તે આવી વ્યક્તિને (ત્યારબાદ અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તે સમયની અંદર નોટિસ મોકલી શકે છે જે તેને બોલાવશે. તેની આવક, કમાણી અથવા અસ્કયામતોના સ્ત્રોતો, જેમાંથી અથવા જેના દ્વારા તેણે આવી મિલકત હસ્તગત કરી છે, તે પુરાવા કે જેના પર તે આધાર રાખે છે અને અન્ય સંબંધિત માહિતી અને વિગતો દર્શાવવા માટે અને આ અધિનિયમ હેઠળ ગેરકાયદેસર રીતે હસ્તગત કરેલી મિલકતો જાહેર ન કરવી જોઈએ અને કેન્દ્ર સરકારને જમ ન કરવી જોઈએ તેનું કારણ દર્શાવવા માટે સામાન્ય રીતે ત્રીસ દિવસથી ઓછું ન હોવું જોઈએ.

વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે કલમ ૬ (૧) માં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે સક્ષમ અધિકારી પર વિશ્વાસ કરવાનું કારણ લેખિતમાં નોંધવું આવશ્યક છે.પ્રતિ-સોગંદનામામાં ફકરા ૮માં એમ પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે કલમ ૬ (૧) હેઠળ નોટિસમાં કારણો લેખિતમાં નોંધવામાં આવ્યા હતા.અમારા મતે આ પૂરતું નથી.જ્યારે પણ કાયદામાં લેખિતમાં કારણો નોંધવાની જરૂર હોય, ત્યારે અમારા મતે પ્રતિવાદીઓ પર કોર્ટ સમક્ષ ઉપરોક્ત કારણો રજૂ કરવાની ફરજ છે જેથી તેઓ સુસંગત છે કે નહીં તે ચકાસવા માટે તેની તપાસ કરી શકાય.આ કાં તો પ્રતિ-સોગંદનામા સાથે કારણોની નકલ જોડીને અથવા પ્રતિ-સોગંદનામામાં ક્યાંક કારણોને ટાંકીને કરી શકાય છે.વૈકલ્પિક

રીતે, જો નોટિસમાં જ માન્યતાનું કારણ હોય, તો તે નોટિસ પ્રતિ-સોગંદનામા સાથે જોડી શકાય છે અથવા તેમાં ટાંકવામાં આવી શકે છે.જોકે, આ કેસમાં આ બધું કરવામાં આવ્યું નથી.

એ કહેવું આવશ્યક છે કે જમીનો આદેશ એ ખૂબ જ કડક આદેશ છે અને તેથી જમી માટેની જોગવાઈનો કડક અર્થઘટન કરવો પડશે, અને કાયદાનું કડક પાલન કરવું જોઈએ , અન્યથા આદેશ ગેરકાયદેસર બની જાય છે.

અમારા મતે, કેસની હકીકતો ફાતિમા મોહમ્મદ અમીના(મૃત) એલ.આર વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અન્ય માં આ અદાલતના નિર્ણયને આવરી લેવામાં આવી છે.વર્તમાન કેસમાં નોટિસની સામગ્રી, જો અંકિત મૂલ્ય પર લેવામાં આવે તો પણ, અપીલકર્તા સામે આક્ષેપિત કાર્યવાહીની બાંહેધરી આપતા કોઈ પૂરતા કારણને જાહેર કરતી નથી કારણ કે, અમારા મતે, અધિનિયમ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટેની પૂર્વવર્તી શરત અસ્તિત્વમાં નહોતી.તેથી, વિવાદિત આદેશોને ટકાવી શકાતા નથી.

વર્તમાન કેસમાં તારીખ ૧૫.૩.૧૯૮૮ ના રોજ કાયદાની કલમ ૬ (૧) હેઠળ અપીલકર્તાને આપવામાં આવેલી નોટિસમાં (જેની નકલ આ અપીલમાં પરિશિષ્ટ P ૧ તરીકે જોડવામાં આવી છે), તેમાં એવો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો

નથી કે જમ કરવા માંગવામાં આવેલી મિલકત અને અપીલકર્તાના કથિત ગેરકાયદેસર રીતે હસ્તગત કરેલા નાણાં વચ્ચે આવી કોઈ કડી અથવા જોડાણ છે.

તેથી, ફાતિમા મોહમ્મદ અમીનાના કેસ માં આ અદાલતના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને (ઉપરોક્ત), તારીખ ૧૫.૩.૧૯૮૮ ના રોજ આપેલી નોટિસને ગેરકાયદેસર ગણવી જોઈએ. પરિણામે ઉપરોક્ત નોટિસના અનુસંધાનમાં પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને રદબાતલ જાહેર કરવામાં આવે છે. તેથી, અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને હાઈકોર્ટ અને સંબંધિત સત્તાધિકારીઓના વિવાદિત આદેશોને રદ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી

અપીલને મંજૂરી

કે. કે. ટી

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.